

Rezumat

După încheierea celui de-al doilea război mondial organizarea vieții politice a maghiarilor din România a fost influențată de *interesele Uniunii Sovietice* care începea să se ridice la rang de singura mare putere în regiune, pe de o parte și abilitatea Uniunii Populare Maghiare pe atunci înființate cu ajutorul partidului comunist și a conducătorilor acesteia de a-și impune *interesele de politică minoritară în cadrul politicii minoritare a conducerii partidului majorității și a statului afișată față de minoritatea maghiară*, pe de altă parte.

În cadrul acestei scurte lucrări nu avem posibilitatea de a forma o imagine completă despre UPM, ci ne propunem, în primul rând, prezentarea *rolului jucat de UPM* în acest context. Vom prezenta funcția UPM atât din punctul de vedere a *politicii minoritare a statului român vizavi de minoritatea maghiară*¹, respectiv *modificarea raporturilor de forță* în cadrul statului român, cât și sub aspectul *auto-organizării minorității maghiare din România, a integrării sale și a creării instituțiilor specifice minorităților*. Totodată, UPM avea de înfruntat două tipuri de provocări: pe de o parte, *în calitatea sa de organizație de masă a PCR (Partidul Comunist Român)* îndeplinea funcția de asigurare a voturilor și de „reeducare” politică, pe de altă parte, față de minoritatea maghiară din România, se prezenta ca *organizație reprezentativă a intereselor minorității maghiare, adică ca un partid al maghiarilor*.

După 1948, populația maghiară din România nu mai putea avea pretenția formării unei comunități politice independente care are dreptul la participarea la guvernare, dat fiind faptul că puterea era exercitată nu de *reprezentanții majorității sau minorității naționale*, ci de membrii *clasei muncitoare*. În consecință, nu mai era nevoie nici de organizația de masă care să reprezinte această minoritate națională, astfel încât organizația s-a „autodizolvat” în 1953.

Volumul conține mai ales documente alese provenind din arhiva centrală a UPM despre care se credea până acum că „a dispărut”. Pe lângă acestea, tipul de document cel mai des întâlnit este raportul diplomatic redactat la reprezentanțele diplomatice din București ale guvernului maghiar. În afară de acestea, am „tras de limbă” documente provenind din arhiva CNSAS și scrisori personale ale membrilor elitei politice maghiare din acea vreme. Volumul este destinat în special celor care se ocupă de istoria minorităților, respectiv istoria politică, dar este

1 Acceptând definiția dată de Nándor Bárdi pentru ideea de *politici minoritare vizând minoritatea maghiară* prin această expresie înțelegem politica aplicată de state și guverne față de această minoritate, iar prin expresia de *politici minoritare* scopurile politice definite de elita politică a minorității, în cazul nostru elita politică maghiară care reprezenta politic societatea maghiară din România. *Bárdi, 2004. p.9.*

esențial și la analiza politicilor față de minorități naționale din statele foste comuniste din Europa Centrală și de Est.

Clarificând rolul istoric al UPM ajungem, probabil, să înțelegem mai bine și procesul de integrare socială și politică a comunității maghiare din România după cel de-al doilea război mondial, rolul politic al elitei politice de stânga de după 1944 a minorității maghiare, dar putem interpreta mai eficient și politicile minoritare ale regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est.